

Politično nalogo je treba opraviti

Niko Pogačar, novo imenovani predsednik občinske skupščine Ljubljana Center, je bil vse do nedavnega predsednik zbora krajevnih skupnosti, volontersko kajpak; prav malo časa, nekaj mesecev, je tudi minilo odtlej, ko je še opravljal naloge sodnika na Vrhovnem sodišču Slovenije. Odšel je namreč v pokoj.

– Ste bili presenečeni, ko ste zvedeli, za kakšno zadolžitev vas kanijo imenovati?

»Bil, pa tudi prav nič mi ni bilo do nje, takšnih ambicij nisem imel. Po upokojitvi sem se seveda še naprej nameraval ukvarjati z družbenopolitičnim delom na terenu, v krajevni skupnosti, kjer sem doma. Prav zato bom tudi dolžnosti predsednika občinske skupščine do konca mandata, ki se izteče spomladi v prihodnjem letu, opravljal neprofesionalno.«

– Izkazali so vam vendar zaupanje, funkcijo bi lahko vendarle opravljal profesionalno?

»Nisem med tistimi, ki mislijo, da si takrat, ko aktivno izprežeš iz poklica, ki ga opravljaš vse življenje, tudi že odpisan. Vedno pa sem si mislil, da takrat, ko bo prišel čas, ne bom odlašal; starost poleg prijetnosti prinese s seboj tudi neprijetne stvari. Ob upokojitvi sem tudi čisto dobro vedel, da si mora človek najti dejavnost, s katero se zaposli, da se ne poleni duševno, kajti potem začne tudi fizično propadati. Hotel sem zato še naprej delati v krajevni zvezi borcev, socialistični zvezi v svoji KS, mislil sem tudi, da bom počel vse tiste reči, za katere nisem imel v minulih letih niti denarja, niti časa. Zadolžitev sem nazadnje sprejel, kajti od mladih nog, še iz NOB, sem navajen, da je treba politično nalogo sprejeti in jo tudi opraviti po svojih močeh.«

– Kot predsednik zbora krajevnih skupnosti imate veliko izkušenj, ki vam bodo koristile pri zdajšnjem delu.

»Imam, in moram reči, da so to prav hvaležne izkušnje. V tem zboru, kjer so navzoči interesi posameznih krajevnih skupnosti, so bile razprave zmerom živahne, delegati niso izražali le

svojih mnenj do predlogov, ki so jih dobili za mizo, usklajevali so se med sejami samimi.«

– Kako gledate na vlogo, ki jo ima predsednik občinske skupščine?

»Vloge skupščine, izvršilnih in upravnih organov so zdaj precej jasno opredeljene, tako da ni več potrebe, da bi se ljudje kot včasih obračali na tistega človeka, ki je v občini na najvišjem položaju, pač pa na onega, v katerega pristojnost posamezno vprašanje sodi. Sam bom zelo vesel, če bodo poleg tistega, kar določa program, prišli ljudje na dan tudi s predlogi, s katerimi bomo začeli reševati probleme, ki jih program ne predvideva, so pa vendarle navzoči. S takšnimi predlogi pa lahko pride sem vsak delegat, vsak občan, pa tudi vsak direktor, ki morda občuti kakšen tak problem.«

– Kaj sodite o delu občinskih funkcionarjev?

»Zadovoljni s tem še ne moremo biti, važno je namreč predvsem, kako delegatski sitem deluje v bazi, ali je tisto, kar delegati zastopajo na seji, tudi zares mnenje baze ali pa le njihovo. Proti koncu mandata, bi rekel, 'vera' peša, v delegacijah nastajajo spremembe, zaznati je osip, pa tudi na terenu je več slabosti.«

Po drugi strani pa menim, da je premalo neposrednih stikov med funkcionarji in občani, manjka nam dela aktivistov na terenu, kakršnega smo bili vajeni po vojni.

Kljub temu, da smo spremenili statut in vanj vključili načela o kolektivnem vođenju, s tem pravzaprav še nisemo nič naredili. V vsakdanjem življenju se bomo morali bolj izogibati odločanju v ožjem, zaprtem krogu.«

M. R.

Ravnatelj – vendar član ansambla

Med tremi posamezniki, ki jih je izbrala posebna žirija za nagrade občine Center po predlogih, ki so prispeli po razpisu v Delu in Dogovorih, je bil tudi Polde Bibič, ravnatelj Slovenskega narodnega gledališča, tozdr Drama. Polde Bibič pač ni človek, ki bi ga bilo potrebno na dolgo in široko predstavljati; ne zato, ker tega ne bi zaslužil, poznamo ga.

– Nagrado ste dobili za uspešno, požrtvovalno delo in dosežene uspehe pri vodenju Drame. V čem vidite to uspešnost?

»To zadolžitev sem prevzel pred štirimi leti; takrat sem se moral odločiti, ali bom svoj osnovni poklic, igralstvo, za nekaj let pustil ob strani in se lotil dela, ki ne sodi v mojo stroko in za katerega tudi nisem imel kakšnega posebnega interesa, če hočete, veselja. Takrat je nekdo pač moral za to zgrabiti, in če bi v tistem trenutku hišo pustil na cedilu, bi si to pozneje morda očitil. Danes moram reči, da se je zame stvar nekako srečno končala, kar pa ni samo moja zasluga, temveč zasluga celotnega kolektiva. V njem sem imel močno podporo, poleg tega pa smo vse stvari delali skupaj.«

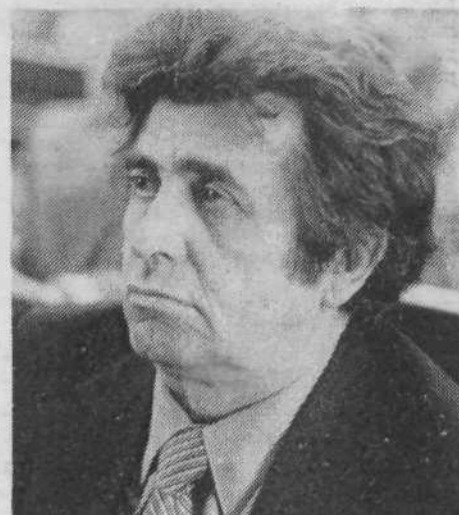
– Kaj to pomeni – 'srečno končala'?

»No, relativno srečno. V gledališču zmerom prihaja do kriznih obdobij, razburkanj, pa tudi finančne katastrofe – sodimo pač v kulturo – se prav hitro pripetijo. Bilo pa ni niti usodnejšega finančnega poloma in doživeli smo nekaj mednarodnih in domačih priznanj, z nekaterimi predstavami pa smo se – da ne rečem prikupili – približali občinstvu.«

– Morda bi našli ta priznanja?

»Ljubljanska Drama približno deset let ni uspela priti na Sterijino pozornost, v tem času pa smo tja prodri kar z dvema predstavama. Dobili smo nekaj nagrad, tudi v Sarajevu in na Borštnikovem srečanju. Prejeli so jih tudi igralci in gostujoči, pri tem mislim na režiserje. Bili smo na dveh mednarodnih gostovanjih, v Sovjetski zvezi, kjer smo doživeli dobre kritike, in v Burghtheatru na Dunaju, kar je tudi prispevalo k mednarodni uveljavitvi.«

– Preden ste postali ravnatelj, ste bili igralec v taistem kolektivu, sicer priznan in ugleden. Pa vendar, tveganje je moralo biti najbrž prav zato večje.

»Bilo je tveganje, toda ta korak je v samoupravnem sistemu vendar lažji; v bistvu vendarle ostaneš član in sodelavec ansambla. Prepričan sem, da kolegi ne mislijo, da sem se od njih oddvojil, kar se v drugačnih sistemih zgodi. Ravnatelj je tam navadno 'kaplar', ki z igralci razpolaga, namesto da bi z njimi sodeloval. Kolegi smo ostali, čeprav je prihajalo tudi do sporov, ki se pač pripetijo zaradi discipline ali podobnega.«

– Slišati je, ko takole govorite, kot da ne mislite biti več ravnatelj.

»Mandat mi poteka, ne nameravam ga obnoviti. Ne le pri nas, tudi po svetu se je pokazalo, da se je celo pri najboljših v drugi mandatni dobi začelo krhati. Osem let je za enega direktorja preveč. Z novim prihaja novo vzdušje, nov način dela in mišljenja, vse to pa gledališče potrebuje. Le-to ne prenese rutinskega dela, terja novosti, svežino. Če tega ni, je to slabo tako za gledališče kot za tistega, ki skrbi za organizacijo njegovega dela.«

– Odhajate drugam ali ostanete v Drami, spet kot igralec?

»Seveda, ostanem tukaj.«

M. R.

ZAKLJUČNI RAČUNI V LETU 1980

Uspeh, ki ni rezultat boljšega dela

Organizacije združenega dela iz občine Center so v letu 1980 dosegle boljši poslovni uspeh kot poprej. Tako kaže informacija, ki jo je na podlagi zaključnih računov pripravila Služba družbene knjigovodstva. V primerjavi z letom 1979 se je povečal celotni prihodek za 29, dohodek za 24 in akumulacija za 40 odstotkov. Vendar pa so ugodne rasti najbolj posledica hitro rastočih cen, saj so se pri proizvajalcih lani povečale za 23,3 odstotka, cene na drobno pa kar za 30,9 odstotka. Količinski porast proizvodnje in prometa je tako k povečanju celotnega prihodka bolj malo prispeval.

Gospodarstvo občine Center je v letu 1980 zaposlovalo 47.283 delavcev, kar je za 1 odstotek manj kot leto poprej. Skupno so ustvarili 118 milijard 746 milijonov in 777 tisoč dinarjev celotnega prihodka, kar za 9,3 odstotka presega planska predvidevanja. Nadpovprečno so lani povečali celotni prihodek v kmetijstvu in ribištvi (indeks 211), gostinstvu in turizmu (indeks 145) in v trgovini (indeks 130).

Za dosežen uspeh pa je moralo občinsko gospodarstvo lani uporabiti več poslovnih sredstev, pa tudi hitrost obračanja uporabljanih poslovnih sredstev se je z 1,6 znižala na 1,5-krat. Tako kot v letu 1979 so se tudi poprečno uporabljena obratna sredstva obrnila v reprodukcijskem procesu le 2,2-krat.

Ob celotnem ustvarjenem dohodku je občinsko gospodarstvo obračunalo kar 102.083.929.000 dinarjev porabljenih sredstev, kar je za 0,6 odstotka več kot leto poprej. Na 100 din

porabljenih sredstev je tako gospodarstvo lani ustvarilo le 116,3 din celotnega prihodka, medtem ko ga je še leto dni pred tem 117,2 dinarja.

Slabša gospodarnost poslovanja

Dohodek 16 milijard 662 milijonov in 847 tisoč din, ki ga je doseglo gospodarstvo Centra lani, je za 5,7 odstotka presegel planirano višino. Vendar pa je rast dohodka precej zaostajala za rastjo celotnega prihodka (za 5 odstotkov), kar pomeni, da se je gospodarnost poslovanja (posebej v zadnjem četrtletju) zmanjšala.

Lani je posamezen delavec ustvaril v poprečju 358.141 dinarjev dohodka, kar je za četrtino več kot leto poprej. Na 100 dinarjev vloženih sredstev je gospodarstvo v celoti ustvarilo 21,7 dinarja dohodka, oziroma 7 odstotkov manj kot leto poprej. Učinkovitost vloženih sredstev se je torej precej zmanjšala.

Z izgubo, ki je skupno znašala 3.369.000 dinarjev, so lani poslovali štirje tozdi. »Ustvarilo« jo je 780 delavcev. Večino so pokrili iz lastnih rezervnih sredstev ali iz občinske rezerve. Nepokritih pa je ostalo 28 odstotkov ali 718 tisoč dinarjev, minusa. O vzrokih izgub smo obsežno pisali že v prejšnji številki »Dogovorov«.

Pri razporeditvi dohodka beleži občinsko gospodarstvo ugodnejša razmerja kot pred leti. Delitev se je premaknila v prid akumulacije, vendar so bila ta gibanja ugodnejša v začetku leta. Premike v razporeditvi dohodka je žal povzročila predvsem politika zadrževanja izplačil osebnih dohodkov. Ustvarjena akumulacija znaša tako 3 milijarde 11 milijonov in 497 tisoč din. To je za 40 odstotkov

več kot lani, vendar pa ne bo bistveno izboljšala materialne osnove združenega dela, saj sta jo razvrednotili inflacija in devalvacija.

Manjši realni osebni dohodki

Pri izdvajanju sredstev za osebne dohodke se združeno delo v občini lani ni povsem držalo dogovorov. Masa sredstev za osebne dohodke se je namreč v primerjavi z letom 1979 povečala za 17 odstotkov, po dogovoru pa bi se lahko le za 15,72 odstotka. Odstopanje sicer ni veliko, botruje pa mu predvsem precejšen porast življenjskih stroškov (29,8 odstotka), zavoljo česar je bilo seveda tudi precej pritiskov za povišanje osebnih dohodkov, posebno delavcem z najnižjimi osebnimi dohodki. Za okoli 6 odstotkov je združeno delo tudi prekoračilo dogovorjena sredstva za sklade skupne porabe.

Za čiste osebne dohodke je bilo lani izdvojenih 5 milijard 329 milijonov in 485 tisoč dinarjev. To je za 15 odstotkov več kot leto poprej. V poprečju je mesečni osebni dohodek v letu 1980 znašal 9.546 dinarjev ali 17 odstotkov več kot leta 1979. Glede na to, da so se življenjski stroški povišali za 29,8 odstotka, je razlika med rastjo poprečnih osebnih dohodkov in rastjo življenjskih stroškov znašala ob koncu leta kar 12,8 odstotka, na škodo osebnih dohodkov, seveda.

M. K.

